

tem áldozatul már életemben! Szégyenlem magam miattuk, de minek tagadnám. Te úgys tudod. Elbűvölt sok mulandó szépség, erő és nagyság; emberek, dolgok, események. Nem voltak ezek érték nélkül, de mégis elvontak a legigazibbtól, Tőled. Nem láttalak tőlük tisztán. Hozzájuk kötődtem, bennük kerestem örömomot. — A világ nagy művészete ez! Elterelni a figyelmet a valóditól, elkápráztatni a csillogó semmivel. Jól tudom mindezt, mégis előszeretettel fordulok a hamis fény felé, amely elvakít. Sokszor meggyőződéseim ellenére teszem ezt. Itt is, mint mindenhol a szellem és anyag, test és lélek fordulnak szembe egymással. Uram, ezt Te is megtapasztaltad. A gonosz Téged is megkísértett. Megpróbált elkápráztatni a hatalom és dicsőség hamis fényével. De a Te válaszod egyértelmű volt. A háromszoros visszautasítás világosan mutatja, hogy Te egészen Istenre, Atyádra voltál beállítva. Nyisd meg az én szemeimet is erre az irányra. Add, Uram, hogy lássak!

A másik eltévelyedésem, hogy sokszor behunytam a szemem, amikor ki kellett volna nyitnom. Vakká tettem magam, amikor látnom kellett volna. Nem akartam meglátni utaidat — a nehezeket —, amelyekre irányítottál volna, ha nyitott szemmel figyelek Rád. Csak Te tudod a kitérőket és görbe utakat, amelyeken vakságomban tévelyegtem. Nem láttam meg testvéreim szükségét. Becsuktam a szemem, hogy ne zavarjon a nyomor, ne kelljen segítenem. Veszedelmes vakság, amiből csak Te tudsz kigyógyítani. Hogy a vakság, főleg a lelki, milyen nagy szerencsétlenség, azt az evangéliumok is bizonyítják. Hányszor ostoroztad az eféle vakságot. — Valahol ezt olvasom: Akit Isten nagyon meg akar büntetni, azt lelki vaksággal veri meg. „Látván, ne lássanak . . .” Nagyon igaz! Milyen tehetetlen egy vak. Egészen mások irgalmára utalt. A lelki vak is. És milyen nehéz ezt fölfedezni! A Te kegyelmed, Uram, ha rádöbbenünk vakságunkra, mert akkor a gyógyulást is keressük.

Istenem, mennyi lelki vak él ma is a világban. A környezetünkben . . . Ki döbbsent rá őket, hogy vakok? Hogy szakadék tátong előttük. Könyörülj rajtuk, Uram! Gyógyítsd meg őket. Talán az egész emberiség legnagyobb büntetése, hogy szinte már nem lát Téged. A saját útját se látja. Tudása, fölfedezései egyre jobban elvakítják. Vakon rohan a pusztulásba.

Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtunk! Nyisd ki a szemünket, mielőtt elnyel bennünket a mélység. Engedd, hogy meglássunk Téged, mert Te vagy az Út, az Igazság, és az Élet.

Alexia

LEVELESLADÁNKBÓL

— Örömmel, s az Úrnak hálás szívvel közölhetem, hogy 1984. november 18-án, Rieti székesegyházában P. Palazzini kardinális, Kada Lajos érsek és Francesco Amádio megyéspüspök urak jelenlétében diakónussá szentelt. Talán megkérdezték: Hogy jutottál el ideig? Mi jelent számodra ez a hivatás? — Csángó születésű vagyok. Sajnos az iskolában már nem tanulhattam magyarul. De otthon csak magyarul beszéltünk. Mélyen vallásos édesapám véste szívembe az evangéliumi vak imáját: „Uram, add, hogy lássak!” Ez lett életem jelmondata. Ez kísért útjaimon, amelyek — csaknem 20 éve — Róma felé vezettek. Mindkét jogból doktoráltam, emellett szociológiát is tanultam.

Rövid újságírói tevékenység után az olasz parlamentben kaptam állást, ahol kutatómunkát végzek. Mint minden (?) katolikus gyerek én is gondoltam arra, hogy pap leszek. De az élet elsodort hazámból. Olaszországban ismerkedtem meg feleségemmel. Két „hirtelen szöke” kislány, Franciska (12 éves) és Katalin (8 éves) gazdagította életünket. Feleségem révén kerültem kapcsolatba szülőföldje püspökével, városkájá plébánosával. Lazium hegyes vidéke második hazámmá lett. Ott érlelődött ki a diakonátusi hivatás. Plébánosunknak oroszlárnésze van abban, hogy Közép-Olaszország első diakónusai közé tartozhatom. Ő támogatott a csaknem öt éves felkészülés, teológiai tanulmányaim végzése alatt. Rieti egyházmegyéjében teljesítek szolgálatot szombatoként és vasárnapoként, mert hétközben folytatom eddigi munkámat. Imádkozzatok értem, hogy a „szolgáló Krisztust” kövessem hivatásom betöltésében! — Isten, áldd meg a magyart, de ne feledd el a csángót! (Dr. F. P. A.)

— Nap mint nap megtapasztalom, hogy küldeménye tele van sok irányú kegyelemmel. Pl. a „Megbocsátani, miért?” c. tanulmányt sokaknak elolvastam. Volt úgy, hogy számíftva, akarattal, de úgy is, hogy véletlenül. Utaztam, a vonaton összetalálkoztam egyik ismerősömmel. Megkérdeztem: Hogy van? Sírva mondta, hogy 18 év után elvált férjétől, mert . . . Mondtam neki, ne tegye, hiszen a megbocsátás isteni tulajdonság. Felnyitottam a táskámban levő számot és olvastam a cikkből. Még jobban sírt . . . Igértém, hogy imádkozom számára e kegyelemért. Azóta megtudtam, hogy a mag felébe hatolt. — Nemrég egyik nagyobb városunkban voltam látogatóban. Ott is tönkrement, összetört kapcsolatokkal találkoztam. Mondtam, ami a lelkemben van, de az korán sem olyan hatásos, mint ez a csodálatos kifejezésekkel teli mű a megbocsátásról. Elküldtem postán megszívlelésre.

— Érdeklődéssel olvastam a „Közöttünk éltek” c. kiadványban Fischer-Colbrie, kassai püspök írását. Csaknem kispapja lettem, mert én is a kassai egyházmegyéhez tartoztam fiatal koromban. Kassán azonban nem volt küsszeminárium, azért Egerben jelentkeztem s ott fölvettem. Később mint szerzetes kerültem vissza Kassára, s ekkor gyakran felkerestem Wick Bélát. Tőle tudtam meg, Fischer-Colbrie püspök életrajza eltűnt. Most azonban látom, hogy mégis ismertetik ennek a kiváló embernek az életét. Nagyon örülök ennek a tartalmas írásnak. Gondolom Wick Béla mondotta el nekem azt az esetet, hogy a püspök úr fiatal papot disponált a szt. Mihály kápolnába adminisztrátornak. Ott német nyelven ment a pasztoráció. A fiatal pap kétségbeesve ment a püspök úrhoz és nagyon kérte, hogy változtassa meg a dispoziációt, mert nem tud németül. Mit mondott neki a finomlelkű püspök? „Ha nem tudsz németül, tanulj meg. Míg a nyelvet tanulsz, azalatt én helyettesítelek.” A püspök úr nagyon szeretett pasztorálni. Így biztosított magának helyet, hogy közvetlenül foglalkozhasson a lelkekkel.

— Nagyon be kell osztanom, szinte percnyi pontossággal, minden napomat. Azért arra figyelek, hogy minden este, amikor a ház népe már alszik, egy órát tölthessek az Úrral. Találkoznom, töltekezmem kell vele: „pótolni” azt, amit leadtam, mert különben kiüresedem. Sokszor olyan hatalmas vágy fog el, hogy minden időmet neki szentelhessem, Istennel tölthessem. De azok a bizonyos állapotbeli kötelességek az Ó dicsőségére és embertársaink javára, bizony kevés időt hagynak a lelki könyvekben való búvárkodásra, Istennel való kapcsolatunk elmélyítésére. Persze már szt. Teréz mondta, hogy Isten ott van a fazekak mellett is. Valóban úgy is érzem, hogy a nap minden percében Vele vagyok, Benne élhetek s Ő énbennem. Ez ad annyi örömet és lelki békességet.

— Megnyugtató számomra, hogy mindhárom gyermekem az Isten útján halad, rendszeresen járnak hittanra, van római katolikus közösségük, ahol minden problémát megbeszélhetnek. Tavaly óta mi is járunk a férjemmel felnőtt közösségbe, ahol egy lelkes fiatal pap vezeti a hitoktatást. Rendkívüli érzéke van az elesett, elhagyatott, kitaszított, kábítószeres gyerekekhez is. Csodáljuk az Úrba vetett hitét, bizalmát, hogy amit csinál, annak biztosan lesz gyümölcse.

— Az emberek már kezdenek rájönni, hogy a pusztá szó, melynek csengésében nincs meg a szív melegsége, nem hat túl a falakon. Igazán imádkozni csak jócsele-

kedetek által lehet. Ez az az ima, ami meghallgattatásra talál, mert: „nem mindenki, aki mondja: Uram! Uram! megyen be a mennyek országába, hanem csak az, aki cselekszi mennyei Atyám akaratát!” Amikor ugyanis az ember imádkozik, akkor nem tesz egyebet, mint megtisztítja lelkét a földiség porától. Istennel társolag, hogy erőt nyerjen a cselekvésre. Krisztus arra tanított, hogy amikor Isten szavát akarjuk hallani, némuljon el bennünk minden kívánság és legyünk alázatosak, hogy megszólalhasson bennünk Ő. Az imának legfontosabb kelléke a vágytalanság; ha valamit kérnénk, akkor is legyen ott mindig a tanult toldalék: „Ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem amint Te Atyám!”

— Csodálattal nézzük a fiatalok istenkeresését. Mekkora lendület! A kicsi mustár-mag ezer vihar között is hatalmas fává terebélyesedik. Egy bizonyos: Közöttünk jár az Isten érezhető, nagy szeretetével, bár még nem tanultuk meg vízszontszeretni Őt embertestvéreinkben. A másik tény egy felszólítás: Mit vár el tőlem az Úr a mindennapok történéseiben, az adott helyzetekben? És talán még egy gondolat: Addig míg a fiatalok megbeszélnek problémáikat egymás között, a középkorúak és mi öregek kevésbé. Így azután elsikkadnak az érdemszerzés felkínált nagy lehetőségei!

— Isten mindenkihez jó, de az egyén befogadó képességeitől függ, mennyire tudja ezt a jót elfogadni, felfogni és mindennapi életében kamatoztatni. Isten ugyanis nagyon udvarias és tapintatos. Kopog és vár, hogy kinyissuk az ajtót, de nem tör be. Nekünk megígérte, hogy ha zörgetünk, megnyílik az ajtó. Istennek nincs ígérve, hogy ha Ő zörget, mindenki meghallja, és kinyitja szíve ajtaját.

— Az emberi életnek is vannak olyan korszakai, amelyek megkövetelik a személyiségtől, hogy a saját maximumát mutakozzák. Ezek igen kimerítő körülmények, mert a saját legfelső szintünkön való hosszabb idejű tartózkodás hallatlanul nehéz. Amikor a Szt. Péter templomban megláttam Bernini nagy szoborangalait, akkor értettem meg a barokk lényegét: A barokk minden embert abban a ritka és rövid ideig „állható” megjelenésében akarja bemutatni, amikor a saját emberi teljességének a maximumán tartózkodik. Ezek azért jutottak eszembe, mert gondolom: egy pápának mindig ezt az állapotát kell sugározni, ha a tömeg előtt meg kell jelennie. Ha színművész volt valaha a Szentatya, akkor az igen jó egy ilyen helyzetben, mert a színész gyakorlatlan tud áthelyezkedni egy magasabb szellemi síkra. Ez nem lehet felületes külsőség, ez csak meggyőződésből fakadhat: neki nem szabad soha a saját szintje alatt léteznie. Ő bár ez nálam, műveimben is lehetséges lenne! Hátha én vagyok az a minibaktérium, aki Őnek, az Úrnak okoz időnként migrént? És mégsem dob ki Őn magából!

— Amit Őn ír nekem arany soraiban az Úr természetéről, azt kiegészíteném ezzel: Őn írja, hogy Isten szeret tükröződni a hálás lelkekben. Ha ezt jól értelmezem: Isten csakis a szeretet-megnyilvánulásokban tud lénye szerint, jó kedvvel megjelenni közöttünk. Minden szeretet-tettet Ő sugall s abban az Ő szeretete van jelen.

Jelen van Ő az ítéletekben is, de az az érzésem: nem szívesen és nem természete szerint, hanem a mi természetünk szerint tesz akkor, amikor ítéel. Ugyanis mi, a saját lényegünk alacsonyrendűsége miatt, nem vagyunk képesek reá figyelni csak az „ítéleti” időkben. Ezért kell az Istennek „ítélő” és „sújtó” Istenné alakulnia az emberek életében, mert aszfaltkeménységű szívüket, — mely a matéria, a Föld természete szerint kemény — így tudja saját létere irányítani.

A keménység, az ítélet, a bosszú — ahogy a régi zsidók mondták: „A bosszú-álló, a rettenetes Isten kezébe kerülni jajj.” Jézus Urunk kifejezése szerint ez a keménység „a külső sótség”, hol Istenen kívüli az élet s „ahol sirás és fogak csikor-gatása” közben uralkodik a kín.

Tehát Istennek ezek a megnyilatkozásai — így érzem — leereszkedések az emberi szintre. Ilyenkor hasonlít a mi bosszúállásunkra, ítéleteinkre, cselekedeteinkre, amiket embertársainknak adunk osztályrészül . . .

— Valóban a „szűzesség” csak önmagában nem lehet érdem, mert jó dresszúrával bármely emberi hajlamot el lehet folytatni. Negatív állapotok, mint pl. a szűzesség előttem akkor értekek, ha erre a szűzi állapotra egy pozitív, az emberek irányában

gazdagon aktív, cselekvő élet épül. Éppen J. az, aki sok esetben elém lép gondolataimban: beszélgettem vele dolgaimról, amikor ott jártam, de soha nem éreztem egy féloldalas: csak szüzi életére büszke lélek jelenlétét, hanem egy tapasztalt, bölcs anyai lélek hallgatott meg.

Tehát a szüzi élet csak azáltal válik értékké, ha az anyai lelket tudja hordozni lelki ajándékként.

Talán azért rettegek így a „csak szüzekről”, mert őt tanítónő nagynéném volt abszolút szüz. Három római katolikus (apám húgai) és két református (anyám testvérei). Valamilyen módon még a legszorgalmasabb, legokosabb is, nagy esze mellett különönc lett. Nem volt egyensúly életükben még a harmadrendi tagság által sem. Mind intenzív hitéletet folytattak, bölcsekedtek, de azt a harmónikus anyai szellemet, amit J. nővérben tapasztaltam az embertársak felé való aktív szolgálatban, hiába keresném bennük.

Magamról csak annyit, hogy bár anya soha sem voltam, jóllehet ez ellen soha semmit nem tettem, mégis talán azért vannak körülöttem fiatalok, mert az anyaságot lelki síkon is ki lehet alakítani és akkor magasabb rendű, és tisztább, mint a testi, mert több ember felé alkalmazható sugárzás, míg a testi anya leszűkülhet csak a saját véire.

Talán, hogy tovább menjek, ez a bizonyos lelki anyaság nem is nem szerinti, apai vagy anyai érzés, hanem maga az isteni általános és személyes szeretet. A legnagyobb és legmelegebb, embertestvéreket melengető szeretetnek nincs neve, valami isteni, amit csak hasonlatokkal tudunk kifejezni.

— Aggódva vártam az adventet. Gyerek koromtól szerettem. A rorátékra akkor még valódi mécesekkel mentünk, tapogatózva a sötét éjszakában, saját meglebbenő árnyéktól riadozva. Valódi volt a sűrű köd, a tömött homály. Lámpáink fénye egy kicsi helyen körülkerített védelmével, de a kutyaugatás hűsége kiéhezett farkasok közelségével rettetgetett. Jó volt, ha a sík úton csúszkálhattunk, vagy a nagy hóhelyek szállingózása elterelte figyelmünket a valós vagy félt veszélyektől. A templomban csak az örökmécs pillogott, de a két cserépkályha pattogó tűzével csalogatóan várt. Harangok, csengettyük szava adta hírül, hogy elküldte Isten Gábor angyalt egy Szűzhöz Galilea városába... Minden olyan csodálatosan szép volt, megragadta a képzeletet, megindította a szívet. Sok fiúgyermek volt mindig jelen, mert a pap ezekből válogatta ki a házszentelő kíséretét.

A térdem fájása és a november végén lesuppant nagy hó nem sok reménnyel kecsegtetett, hogy a mindig oly nagy szeretettel várt rorátékon ismét részt vehetek. Minden napot egyenként alkudoztam ki az Úrtól. Ködből, homályból most sincs hiány. Kocsim reflektora rendszerint csak térdig világítja meg a gyalogosokat, akik szintén a harangszó irányába igyekeznek. A templom ki van világítva, de a mise a tágas sekrestyében van, ahol központi fűtés teszi kellemessé a levegőt. Kisebb, nagyobb gyermekek érkeznek. Hajuk még borzas, álmos szemecskéjükkel hunyorognak a hirtelen támadt fényben. A legkülönbözőbb helyeken húzódnak meg, hogy a felnőtteknek hely jusson. Egymásután csendülnek fel a szebbnél-szebb adventi énekek. A rimbeszedett olvasmányok körülírják az országot, ahol az orszálgal együtt legel az ökörrrel... és csókot vált az igazság és a béke... Néhány perces elmélkedés az Úr Jézus emberi jóságáról elretentő példának saját önzésünk, írgységünk ellen. Azután... felajánljuk magunkat jószágos Atyánknak. Majd... jön az Úr, a Végtelen s könyörül az emberen. A végén egy egészen ősi, Moldvában fennmaradt dallamra közösen énekeljük az Úrangyalát. Nem hiába mondják, hogy kétszeresen imádkozik, aki szépen énekel. Ez a dallam úgy aláfesti, közel hozza, hogy szinte szemünk előtt játszódik le az esemény: ... az Ige testté lesz ... s várjuk születését. Lassan elhalkul az ének, érzelmileg ráhangolódva az úrjövetre, megerősödött jó szándékkal indul ki-ki a virradó feladatai elé.

— Gyermeket várva hét szép adventem volt, amikor magam is átéltem a Szűzanya Jézus-várását. Most a Stabat Materrel való osztozásra került a sor, még akkor is ha karácsony van.

— Kolostori imaéletünk biztosítja azt, hogy Istent szüntelen dicsőítsük és leesdjük rászoruló embertestvéreink számára a szükséges kegyelmet. Általa élünk bizalmas kapcsolatban a három isteni Személlyel. Ebben a liturgia egész életünk szíve, mert életünk egysége mindenekelőtt benne gyökerezik. A tabernákulum kolostorunk központi helye, ahol fogadóórákat tart a mi Istenünk és mindenünk! Itt hangzik fel reggeli, napközi és esti imádságunk. Krisztus Urunkat követve, azok a nővérek, akik egész-ségileg képesek, az olvasmányos imaórát éjjel végzik. Így egész életünk arra van be-rendezve, hogy szívünkkel állandóan Istennél legyünk.

— Dániában mindössze kb. 400 magyar él. Két legnagyobb városunkban: Koppen-hágában és Árhusban van időnként magyar mise. Magyar Kultúrkör is működik évente 6—8 rendezvényel.

En 75 évemmel egyedül élek és nagyon boldogan. Istennel vagyok boldog. Beteg-ségeim ide kötöznek az Úr lábaihoz. Hetekig ki sem teszem lábam lakásom ajtaján. Csökkent munkaképességem is jótékony, mert nem nyúlhatok semmi máshoz, mint a legfontosabb istenszolgálati teendőimhez. Elzártasággal őriz meg az Úr a világ ártó erejétől. Modern remeteség az életem. Modern, mert nem az erdőben lakom, hanem egy szép parkvárosban, összkomfortos lakásban; központi fűtés, hideg-meleg víz, hűtő-szekrényvel és mélyhűtővel felszerelve.

— Főhet a fejünk! Egyik fiatal nővérünk biztonnal „látja” már a gőzölgést is, azért küldött egy igen kedves lapot e felíráttal:

„Isten adta ruhád a szenvedés.

Eleinte sehogysem illik rád, túl nagy,

de belenősz, ha békén viseled.

Ráteszi Isten megáldó kezét

és neked arra erőt ad,

hogy végül úgy viseld, mint ünneplő ruhát! (Kutas K.: Különös ruha)

Igen, esetlenül mozgom még e különös ruhában!”

— Lyn Yu Tang egyik könyvében olvastam. Két bölcs beszélget sétálgatva. Téma-juk: Mi a boldogság és hogyan szerezhetjük meg? Az egyik bölcs mosolyogva feleli: Nagyon egyszerű! Nézd pl. ezt a gallyacskát, amelyik végigcirógatja arcomat. Nem boldogság ez? Nézd a kéklő eget, egy felhőfoslány sincs rajta. Milyen gyönyörű. Nem boldogság ez? Nézd a pillangót, ahogy pihen a levélen. Megsem rezdül a szárnya, élvezi a napot. Nem boldogság ez? És ott az a kis madár, önfelédten hintázik az ágon. Nem boldogság ez? S jönnek gondolatai egyik a másik után. Bárátja csodálkozva hall-gatja, majd megszólal: Bölcs barátom, néhány perc alatt **32 lehetőségét mondtad el a boldogságnak** csak a környezetünkben. Sokat tanultam tőled! Egyet azonban megjegy-zek: Nem képes boldogságot észrevenni az, aki maga nem boldog!

Anyira hatott rám ez a gondolat, hogy elkezdtem én is keresni, ami körülöttem boldoggá tesz! Pl. az ősszel berepült a szobámba egy katicabogár. Betettem a két ablak közé, virágjaim közé és ott telett ki. Időnként gyönyörködtem benne és boldoggá tett. Majd megcsodáltam a napfelkeltét, máskor egy baba mosolyát... És bennem is visszhangzott: Hát nem boldogság ez? Mennyivel más lenne az életünk, ha minden-ben felfedeznénk Isten csodálatos kezét és bölcs rendelkezését...!

PAPI JUBILEUMOK

Gyémántmise: Dr. Ijjas József kalocsai érsek, június 14-én évfolyamtársa, **Dr.**

Angeli Otto olvasókanonokkal együtt az érseki palota kápolnájában.

Elekes Dénes nagyváradai egyházmegyes június 28-án Kalaznón.

Dr. Pongrácz Elemér tb. kanonok, érd. esperes július 27-én **Dr. Bánk Jó-zsef** érsek-püspök és **Dr. Belon Gellért** segédpüspök jelenlétében a kis-kunmajsai plébániatemplomban.